

Előfizetési árak:

Félsz évre . . . 6 frt — kr.
 Élévve . . . 3 > — >
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
 Egy óra . . . — > 50 >
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 (Nádossy-féle ház)
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.
 hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény intézendő.

Kéziratok vissza nem adnak

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Köszl János (fő-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben.

A függetlenségi pártkör ügye.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártkörből kilépett képviselők, az úgynevezett Eötvös-párt, az egyesülés módjainak megállapítása végett kiküldött bizottság együttes jelentését tárgyalás alá vette s ebből folyólag a következő átiratot intézte J u s t Gyulához, a függetlenségi és 48-as pártkör elnökéhez:

Tisztelt pártelnök úr!

Mai napon történt értekezletünkben tárgyalás alá vettük azon együttes jelentést, mely egyrészt a mi megbizottaink, másrészt a pártkör megbizottai által folyó 1893. évi július 18-án aláíratott a czelből, hogy az úgy a pártkör tagjai, mint a pártkörből kilépett képviselők értekezlete elé terjesztessék. Megállapodásunkat a következőkben van szerencsénk közölni:

Államjogi és közjogi elveink változatlanul ugyanazok, melyek pártunk 1874-iki és 1884-iki ünnepélyes nyilatkozataiban s legutóbb választási Szózatában s felirati javaslatában kifejtve. Minthogy pedig ez elveket a pártkör is magáéinak ismeri: ezekre nézve nem állott elé a sajtó által tévesen úgynevezett szakadás, tehát tárgyalatlan és szükségtelen az úgynevezett egyesülési törekvés is. Az államjogi és közjogi elvekre nézve tehát legföljebb arról lehetne szó, hogy kik lesznek a pártkörnek tagjai, a mi nem politikai, hanem pusztán egyéni elhatározás dolga; — de arról egyáltalán nem lehet szó, kik a pártnak tagjai. Egy és ugyanazon elvet valló politikusok egy és ugyanazon párt tagjai, akár alkotnak

egyetlen pártkört, akár nem. A múltban is mindig volt, most is van néhány függetlenségi és 48-as képviselő, ki a pártnak hű tagja, noha a pártkörnek nem tagja.

Óhajtottuk volna ugyan, hogy a párt úgy, miként 1884 ig volt, a függetlenségi párt nevet vegye fel ujolag s hogy az úgynevezett perszonális uniót, mint a publicisztika által feltukmált s mindenki által másként értelmezhető közjogi kifejezést program-nyilatkozatainkban ne hánytorgassuk, mert hiszen tényleg és valósággal a fennálló alkotmány alapján állunk mindannyian s ez alkotmány államjogi és közjogi részeinek átalakítására, az Ausztriával való szövetségre s a fejedelmi személy azonosságára nézve 1874-iki és 1884-iki megállapodásainkban s legutóbb választási Szózatunkban s felirati javaslatunkban együttesen fejtettük ki határozott, de lojális nézeteinket, melyeket a perszonális unió hánytorgatása inkább zavar, mint felvilágosít. De ezen óhajtásunk teljesítésétől ezuttal és egyelőre annál inkább eltekinthetünk, minthogy egy másik aggályunkra, a delegáció kérdésére nézve a pártkör megbizottai azt a biztosítást nyújtják, hogy erre nézve a pártkör régi álláspontján marad és sem a delegációba bemenni, sem azt nyílt kérdésnek hagyni nem szándékozik.

Főkérdés e pillanatban mindenesetre a szabadelvű haladás kérdése.

Mi ugyanis a függetlenségi és 48-as párt benső és valódi természetében levőnek, fennállása biztosságának, működése sikerének, tekintélye főforrásának s valódi

létjogához tartozónak véljük, hogy mi nemzetünk érdekében az egyetemes fejlődés legmesszebbmenő elveitől sem zárkozunk el és hogy mi a szabadelvű haladásnak 1848-ban már lerakott s azóta a fejlődésnek s a nemzeti életnek kényszerítő szükségai által előtérbe állított elveihez tántoríthatatlanul ragaszkodjunk minden körülmény közt akár teszi, akár sem, ez elvek némelyikét a kormány magáévé. Az egyházpolitikai reformok megvalósítása, a felekezeti születési előjogok megszüntetése, a főrendiháznak választási alapra fektetése, a választói jognak gyökeres kiterjesztése s annak tisztán gyakorlása úgy a 48-iki elvekhez, mint általában a szabadelvű haladás elveihez tartozik. S minthogy ezen elvek megvalósítása által azon politikai erők és befolyások szűnnek meg vagy gyengülnek el, melyek a mi függetlenségi nemzeti törekvéseinknek századok óta mindig utjában állanak: ennél fogva a szabadelvű és nemzeti haladásnak ezen elvek szerinti előmozdítása nem egyéb, mint függetlenségi törekvésünk egyenes előmozdítása. S viszont, a ki a haladás ez elveit ellenzi: az akarva, nem akarva, függetlenségi törekvéseink sikerét gátolja. Valódi függetlenségi politikusnak lenni s a szabadelvű és nemzeti haladás amaz elveit ellenezni, a mi meggyőződésünk szerint összeférhetetlen.

Ezért látjuk mi másként a pártnak tényleges helyzetét, mint a pártkör megbizottjai. És azért is, mert a mi tudomásunk szerint nem „nagyon kevés” azon férfiak száma, kik a pártkör tagjai közt a napiren-

A „Pécsi Figyelő” tárczája.

Deák Ferencz.

Szellemidézés.

Többen ültünk spiritiszták egy asztal körül. — Szellemeket idéztünk. — Idéztük Deák Ferencz, Lónyay Menyhért, Kecskeméti Aurél, Kaunitz szellemeit. Nem alkalmatlankodtunk kérdéseinkkel, hanem hagytuk őket egymással társalogni.

Először is Deák szelleme szólalt meg s körülbelül ezeket mondá:

— Hálát adok az urnak, hogy meghaltam, mert már kezdtem elveszteni velem született szívjóságomat, mikor fogadnom kellett az emberek hódolatait. Mennyi önösséget, gyávaságot és önlealázást, elvtelenséget és aljas érzületeket tapasztaltam a legtöbb értelmes politikusnál és más több embereknél, a kiket előbb tiszteletben tartottam.

Alig keltem ki az ágyból, már bekopogtatott hozzám ez vagy amaz, hogy meglátogasson és a fülembé sugja, hogy X. kebelbarátja kérte őt, hogy valami hivatalt kaphasson. Meg-

ígerte neki; de egyuttal megjegyezte, hogy barátja haszontalan ember, aztán jött a kebelbarát; összeülekeztek s midőn egyedül maradt velem a kebelbarát, ugyanazt mondta X-ről, mit az róla mondott. És így ment ez az egész áldott nap. Mindenki akart valamit: mindenki befektetett valakit, hogy saját személyét annál fényesebb világításba helyezze: mindegyik bizonyítgatá előttem: „Én egyesegyedül csak a hazának akarok szolgálni, s e mellett magasztalta becsületességét s lábball tiporta becsületét. Voltaire hirlapírója jutott eszembe, ki e szavakat kiáltá szerkesztőjének: „Őn mindig a becsületről beszél előttem és megcsal a „honorariummal.” — Hajlongásokkal, ravasz-sággal és önmegalázással, hizelgéssel fölfelé és lábrugásokkal lefelé sikerül ezeknek a közepes politikusoknak egy talentumos bandával szövetségbe mindent előzőlni, minden hivatalt, méltóságot s a hatalom minden tényezőjét a közélet minden terén magukhoz rántani. — Titkos szövetséget képeztek, hogy minden kiváló tehetséget elnyomjanak s minden nagyobb szellem önállóságát, tetterejét és tettek utáni sóvárgását lenyügözzék. Nem utasítottak vissza semmi tehetséget, de egyet sem alkalmaztak kellő helyen. A ki műérzékkel birt, azt a ke-

reskedelemügyi ügyekhez adták és a ki sohasem látott vasutat, az igazgató avagy tanácsos lett a forgalmi ügynél; a városi gavallérból lett jószágigazgató, a vidéki tanár pedig kapta a hadügyek vezetését. Ehhez járult az egész világon uralkodó járvány: „a pénzsóvárgás.” Mindenki meg akart gazdagodni, még pedig minél előbb. Megpróbálták becsületes uton; ha nem ment, kétes, sőt némelyek becsületes eszközök-höz is nyultak.

Erre felhangzott Lónyay szava: „Sokan rágalmaztattak.”

— Különösen te, válaszolá Deák. Te jobb voltál hiednél: de hogy rágalmaztattak, annak magad vagy az oka. Emancipálni akar tag magadat a nagy világbankároktól s apró pénzemberekkel vettél magad körül. Ezek kizákmányoltak és rossz hirbe hoztak. Azután azt hitted, az államférfiúnak nem szabad egyenes uton haladnia, hanem folyton mesterfogásokhoz kell folyamodnia; a te mesterfogásaid azonban oly finoman ki voltak hegyezve, hogy kétszer adtál egy napon felvilágosításokat a királynak, melyek nem voltak helyesek, s kitűnő oldalról bebizonyították a királynak, hogy te nem mondtál igazat!

Az én egyszerűségem és tekintélyem

den levő nagy reformjavaslatokat már egy vagy más okból nyíltan elleneztek. Mi pedig megbizottainkka: e tekintetben egyetértve a politikai pártok természetével s a pártok törekvésének sikerével összeegyeztethetlenségnek tartjuk, hogy épen a nagy reformok terén egy és ugyanazon párt egy része egy irányban, más része más irányban fejtse ki akcióit. Ez a pártkörben benső egyenlenségre, kifelé a párt tekintélyének csökkenésére vezet, az egységes törekvést s annak sikerét pedig mindenesetre veszélyezteti.

Mi a napirenden levő kérdések közül a vallásfelekezeti egyenjogúságát biztosító intézményeket tisztán fentartani, sőt azok hiányait is pótolni s az egyházpolitikai gyökeres reformokat határozottan támogatni, sőt a napirenden levő mérveken túl is a lelkiismereti szabadság, egyenjogúság és viszonyosság szoros megtartásával az 1848-iki törvények értelmében követelni törekszünk, és pedig törekszünk úgy a mostani, mint minden más kormányval szemben mindaddig, míg csak cél nem érünk. S ezért bár némileg megnyugtató ránk nézve a pártkör megbizottainak az a kijelentése, hogy a pártkör tagjainak túlnyomó nagy része is az egyházpolitikai reformok kérdésében velünk egy nézetet vall, mind a mellett teljes megnyugvást csak akkor nyerhetünk, ha az ellenakció a párt minden tagjára nézve erkölcsileg azonnal lehetlenné tétetik s ha a párt ünnepelesen kimondja, hogy minden tagjától határozottan elvárja, miszerint sem a parlamentben, sem a sajtóban, sem a megyékben és kerületekben ellenakcióit ki nem fejt, sőt minden ellenakciótól távol marad és egyuttal ezt pártkérdésnek nyilvánítja. Ezt pedig semmi esetre nem tartjuk elhalaszthatónak arra az időre, a mikor a javaslatok a pártkör által való tárgyalásra kitűzetnek. Hiszen az ellenakció épen időközben kockáztatja a sikert s épen időközben veszélyezteti az elvek diadalát s teszi tönkre pártunk benső egységét és egyetértését.

Végül hangsúlyoznunk kell, hogy mi a más elvi alapon álló pártokkal mindenféle szövetkezést határozottan rossznak és veszélyesnek tartunk s egyáltalán meg nem

engedhetjük, hogy más elvi alapon álló pártok bármi czímen, a mi pártpolitikai működésünkbe beavatkozzanak. E tekintetben is félreérthetlenn nyilatkozatot óhajtunk a pártkörü értekezlettől.

Ezek alapján kérjük Önt t. pártelnök úr, hogy ez átiratunkat a mielőbb egybehivandó pártkörü értekezlet elé terjeszteni s egyuttal odahatni kegyeskedjék, hogy e javaslatunk elfogadtassék. Az esetben: ha ennek elfogadásáról Ön minket értesíteni méltóztatik, teljes honfi örömmel fogunk a pártkör tagjaivá lenni s ekként az egyesülést a szokott külső formák közt is végrehajtani.

Kelt Budapesten, 1893. aug. 2-án tartott értekezlet megbizásából.

Hazafias tisztelettel

Gr. Károlyi Gábor s. k.

elnök.

Dr. Horváth Ádám s. k.

jegyző.

Hogy az átiratról miként kell vélekedni, s az egész eljárásról, melyet a Polónyival fenekedő Eötvös követ, arra néhány szóval megfelel a betegesen fekvő Helfi nyilatkozata, melyet e tárgyban egy hirlapíró előtt tett, s mely a következő:

„A mint látja, beteg vagyok. Tehát a nyílt levelet s a kilépettek értekezletéről fölvetett jegyzőkönyvet még nem fontolhattam meg eléggé arra, hogy azokról oly határozott és végleges ítéletet formálhassak, melyet mint ilyent a nyilvánosság elé adhatok. Ennélfogva csakis első benyomásról lehet szó, melyet az említett iratok egyszeri olvasása bennem keltett.

És ezt az első benyomást nagy csalódásnak nevezhetem. Közös értekezletünk után jogom volt határozottan kedvező, a függő kérdést véglegesen megoldó választ remélnem. Ez azonban nem történt. A kölcsönösen nyújtott és elfogadott fölvilágosítások ellenére ismét a kételyek egész sorozata hozatik elő az anyapárttal szemben. Ez határozottan sértő a pártra nézve, annál inkább, mert a kisebbség ezeket a kétségeket olyan hangon mondja el, mintha ő volna a szabadelvűség kizárólagos letéteményese és egyedül illetékes bírója. No hát én is szabadelvű embernek tartom magamat, legalább is épp olyan jó szabadel-

vűnek, mint akárki más ebben az országban; de ilyen hangra senki nincs jogositva, legkevésbé éppen a függetlenségi párt többségével szemben, mely a maga irányával és szellemével mindig a szabadelvűség ügyét szolgálta. A nyílt levélnek ez a formai hibája tehát, tartok tőle, megnehezíti az egyesülést.

Van azonban megjegyzésem a nyílt levél tartalmára is. Nagyon örülök rajta, s helyesen történt, hogy a kilépettek értekezlete a közjogi kérdéseket mellőzte. E helyett azonban a kontroverziába megint új kérdéseket vegyítettek bele, a melyek sehogysem állanak ugyan ellentétben a párt eddigi fölfogásával, de mégis új kérdések. Ilyenek: a felekezeti és születési előjogok megszüntetése, a főrendiház választási alapra fektetése, a választási jog kiterjesztése stb. Üdvös és általam is föltöbb óhajtott reformok ezek: de hogyan kerülnek bele az egyezkedésbe? Hiszen a vizsály előidézéséhez mindezek nem is járulhattak, mert szóba nem is kerültek. Ezeknek az új kérdéseknek a fölvetése tehát önkéntelenül is azt a gondolatot kelti fel, mintha a kilépetteknek az lett volna a szándékuk, hogy új vitapontokat keressenek.

Én mindamellett, e nyilatkozat után is, nagyon forrón óhajtom, sőt — nem habozom kimondani — hazafiai kötelességnek tartom az egyesülést, mert nincs oly fontos kérdés, magát a szabadelvűség nagy kérdését sem véve ki, a mely annyit használhasson a függetlenségi pártnak, a függetlenség ügyének, mint a mennyit árt a függetlenségi párt megbomlása. Nincs az az elokvencia, a mely engem meg tudjon győzni arról, hogy pártügyet, bármily szép és nagy elv czímen, pártbontással lehessen előmozdítani. Éppen azért én ezentul is teljes erőmből azon leszek, hogy az egyesülés létrejőjön, de tartok tőle, hogy t. barátaink nyilatkozatukkal e föladatomat megnehezítették.

A jövő ülészak elé kerülő törvényjavaslatok: az általánosan kötelező polgári házasság javaslata, az udvartartásról szóló memorándum és a közgazgatási bíróság föllállításáról intézkedő törvényjavaslat. Mindezek az őszi

nyitja, melyet felfelé élveztem, abban rejlett, hogy meg volt róla a világ győződve, hogy én a legjobb meggyőződéseim szerint mindig igazat fogok mondani. Egyszer földi életemben esett nehezemre a pusztaság igazságot mondanom. Nehéz küzdelem volt ez hazafiságom és kötelességérzetem között. 1866-ban volt, a königráti csata után. A király magához hivatott. Nagyon jól tudtam, hogy a jó uralkodó szülővárosa nem mutatkozott oly hazafiasnak, min a hogy talán várni lehetett volna. A király kérdé tőlem, számíthat-e rá, hogy a magyarok egész erejükből fognak harcolni a poroszok ellen, ha szentesíti a personal-unió viszonyát Magyarország és Ausztria közt? Megrendültem. Vihar kelt lelkem legbensőbb mélyében, küzdelem, hogy majd megszakadt tőle a szívem „Rajta“, susogta egy hang lelkemben „bármi történjék is“

Rajta; ily kedvező pillanatot Magyarország óhajainak teljesítésére sohasem fogsz többé találni. „Hogyan“, mondá egy másik hang, „hazudni akarsz, tévutra akarsz a királyt vezetni, lelkiismereted ellen akarsz cselekedni; eddig becsületes ember voltál, most csalóvá akarsz lenni!“ Végül lelkiismeretem szava győzött, győzött igazságszeretetem s következőt válaszol-

tam a királynak: „A magyar nemzetet annyira megviselték az utóbbi évek eseményei, hogy alig képes kellő erőt kifejteni, hogy egy ellenséggel sikerrel megmérkőzhessék . . .“ Ez a küzdelem a hazafiság és kötelességérzet között legsúlyosabb pillanata volt a politikai életnek.

Csend állott be, melyet utóvégre cinikus nevetés szakított félbe. Kecskeméti szelleme lépett előtérbe. „Én“, mondá a szellem — nem veszem oly szigorúan az igazságot. A világ csalatni akar és én mindig a széllel forogtam, hogy jól éljek, jól egyem és igyam. Az emberek bensőleg megvetettek ugyan, de külsőleg ünnepeltek és magasztaltak, mert reszkettek éles cikkeitől. És én gondoltam magamban: „Vessetek csak meg tetszések szerint, csak fizessetek jól. Egy pohár champagnei többet ér előttem, mint becsülések — rossz borral.“

— Az olyan ficzkókat, mint „te voltál“, mondá Deák, „nem szokás komolyan venni; azok az általános demoralizáció teremtményei. Ha nem volnának képtelen, hiu és lehetetlen dolgok után törekvő államférfiak, ilyen ficzkók sem lennének. Ha azonban egy államférfiu mindent elért, a mit el kellett érni: hatalmat, tekintélyt, az uralkodó bizalmát, örökké tartó

többséget a parlamentben, ha sikerült neki megtörni minden ellenállást úgy, hogy akarata törvény az egész országban, egyszerre kimondhatlan aggály szállja meg. „Minden a mit kivivtam“ gondolja magában, „homokra van építve, míg azt nem mondhatom, hogy a közvélemény, az ország lelkiismerete oldalamon áll. Embereket kell szerezni, kik éjjel-nappal dicsérjenek; magasztalásomnak naponként számtalan lapban kell visszhangoznia. Mit naponként hall a nép, utoljára hinni is fogja.“ Így gondolkozik a legtöbb államférfiu, pedig alaposan csalódnak. Ha elégedetlen a közvélemény, e dicsőhimnuszok, melyeket a hirlapírók a minisztereknek zengenek, csak még inkább elkeserítik és felizgatják. A legtöbb minisztert hirlapíróknak tulbuzgósága buktatja meg. A dicsőhimnusz nem a népet győzi meg a minisztereket istenségéről, hanem magukat a minisztereket kábitja el, kik lassankint nagyvási hóbortba esnek. Addig hallják magasztalásukat, hogy az általuk fizetett cikkeit készpénznek veszik, mindinkább elvesztik az érintkezést a közvéleménnyel, míg egy napon azt sem tudják többé, hol fekszenek a határok, melyeket hatalmuknak átlépni nem szabad, ha nem akarják, hogy kitörjék a vihar. Ily pillanatokban

ülésszak elé kerülnek. Az általánosan kötelező polgári házasság javaslatát, — mely Szilágyi igazságügyminiszter szavai szerint; „juridikailag teljesen kifogástalan”, — még e hónap második felében maga Szilágyi igazságügyminiszter viszi Ischlbe, a királyi előleges jóváhagyás elé. Az udvartartás reformjára vonatkozó memorándumot, melyet a szükséges történelmi adatok alapján maga a miniszterelnök sajátkezűleg fogalmazott meg, — szintén még e hó folyamán — a felség elé terjesztik. A memorándum főelve az, hogy mindazokban az esetekben, mikor a felség mint magyar király szerepel, úgy belföldön, mint külföldön magyar udvar által környeztessék.

A községi közigazgatási kurzusok. A belügyminiszter körrendeletben értesítette az alispánokat, hogy az 1883. I. t.-cz. 6. §-ának módosítására és állami jellegű községi közigazgatási kurzusok föllállítására vonatkozó törvény az országgyűlés lefolyt szakában megalkotható nem lévén, az állami jellegű községi közigazgatási kurzusok ez évben már nem lesznek megnyithatók.

A takarmánykiviteli tilalom.

A takarmánykiviteli tilalom kibocsátása óta élénken foglalkoztatja az egész magyar sajtót, mely máskülönben oly föltűnő indolenciával kísér minden földmívelési ügyet.

De hát most sem az ország mezőgazdasági érdeke az, amely „föllármázza” ebben a kérdésben ma a közvéleményt, hanem az a kitűnően szervezett üzleti kör, amely hangját tervszerűen emeli föl minden kérdésben, mely érdekeit csak legtávolabbról is érinti.

Az a szervezetlen gazdaközönség, az érelyesen más kérdésben sem nyilatkozik meg, annál inkább hiába várjuk azt, hogy a takarmánykiviteli tilalom hozza élénkebb mozgásba.

A legtöbb intelligens gazdát nem érinti. Sohase szokott eladni takarmányt, az idén se gondol rá. — Az a szerencsétlen kisbirtokos, paraszt, akinek első sorban válik hasznára a kiviteli tilalom, az nem tud megnyilatkozni. Az egész gazdaközönség zöme nyugodtan és örömmel vette tudomásul a takarmánykiviteli tilalmat és örülne még jobban, ha az a korpára is kiterjeszhetnék, s végezi sürgős munkáját: az aratást és a cséplést.

Igy azután a napisajtóban tisztán annak a, ha komolyan utána nézünk igazán csekély számu, szénaspekulánsnak marad fenn a tér,

amely sohasem izzad, vet, csépel, csak a más munkájának leiratásához van szokva, és rettentően kiabál, mert most kissé a tyukzemére hágtak.

A napilapoknak pedig uborka-szezonjuk van, s a szerkesztőségeknek idehaza maradt „ifju” tagjai kapva-kapnak az alkalmon, hogy nyári stilyakorlataikat, egy-egy a földmívelési érdekekről irt banális és a legnagyobb tájékoztatatlanságra valló cikkekben, teljes ambícióval folytathassák.

Hát van igaz a dologban. — Mert csakugyan van néhány nagyobb üzér, akiket éget a le nem bonyolított „schluss”. De más érdek nincs, amelyet a rendelet sértett.

És az a szomorú, hogy szemben az ország mezőgazdaságával, ezek az igazán partikuláris érdekeknek ülnek föl majdnem az összes napilapok. Azt mondjuk fölülnek, mert nem akarjuk a célzatosság módját alkalmazni.

Pedig a legtöbb reá szolgált arra is.

Mert vegyük a dolog történetét.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület volt az első, mely a takarmánykivitel megszorítását sürgette. A földmívelési minisztérium erre adatokat gyűjtött s hosszas küzdelem után keresztülvitte a legradikálisabb orvosszert, a teljes tilalmat.

Az O. M. G. E. e közben nyilvánosságra hozta a takarmánytermés június 16-iki állapotát, több mint ezer gazda közvetlen jelentéséből összeállítva, a mely összeállításból mindenki, a ki gondolkozni akar, tisztában lehet az ország helyzetével.

De a napisajtó mindezekről nem vesz tudomást; sőt akadt lap, melynek „nyári érdekírója” egy garast érő adat nélkül a legnagyobb frivolitással, a legnagyobb hangból odavágja olvasó-közönségének, szemben az O. M. G. E. s a földmívelési minisztérium kimutatásával, hogy bő takarmánytermése van Magyarországnak.

A legtöbb napilap meg politikai tökétkovácsol a dologból.

El akarja hitetni publikumával a fönti való tényekkel szemben, hogy a kiviteli tilalom az osztrák kormány kezdeményezésére, annak tartományai érdekében hozatott.

Soha még nem volt talán alkalom oly élesen kidomborodó jelenségekben figyelni meg a napisajtó tendenciózítását, a mint gazdaérde-

végzett a gunyirókkal, anélkül, hogy vértanukat csinált volna belőlük.

„A bécsiek tífikus népség és nagy gyönyörrel olvastak egy költeményt, melynek éle a papság. Isten és a császárnő ellen voltak irányozva. n Észereztem magamnak egy példányt s átadtam azt a császárnőnek. Miután elolvasta a költeményt, kérdém tőle, elfogassam-e szerzőjét vagy ne. A császárnő így szólt hozzám; „A szerző jelenjék meg itt ma este s ha vacsoránál ülök, jelentsék, hogy parancsaimra vár!” Ugy is történt. A császárnő fölkel s gyors léptekkel a költőnek tartott.

— Kend irta kérdé, azt a gyalázatos költeményt?

— Nem felség, viszonzá a költő egész testében reszketve.

— Nekem azt mondták, menydörgé a császárnő, de felteszem, hogy nem kend irta, mert ha kend irta volna, csak annyit mondhatok kendnek: „Ha Isten ellen ir, kend, akkor disznó, ha pedig én ellenem ir, akkor számár.” Ezrel vége volt a kihallgatásnak.

Itt egy hang szakitá félbe az öreg ur beszédét. Kaunitz hangja volt.

— Manapság, — mondá a szellem — mégis sokkal nehezebb az uralkodás, mint az én időmben. Akkor még kevés ujságot olvastak az emberek.

— De annál több gunyiratot és gunyvereseket — szakitá őt félbe egy hang.

— Az igaz. — viszonzá Kaunitz szelleme — de a jó Mária Terézia császárnő hamar

E pillanatban becsapott a szél egy ajtót és én felébredtem álmomból.

B—n M—s.

kekről van szó, mint ebben az esetben. És soha oly szomorúan nem győződünk meg arról, hogy mi gazdák a mai napisajtótól nem várhatunk semmit, mint ma, a mikor néhány üzletember érdeke képes elterelni figyelmet, jóakaratot egy országos ügytől, sőt tendenciózus álhírek terjesztésére csábítatik.

És a földmívelési minisztérium csak helyesen cselekszik, a mikor megkezdett erélyes munkáját folytatja, nem törődve napilapjaink célzatos lármájával.

A mai napisajtó magára vessen követ, ha az ilyen magatartással komoly gazdasági politikusok előtt hitelét veszti.

A magyar nyelv és a hadsereg.

Sok rekriminációra adott már okot az, hogy a közös hadsereg nem akarja respektálni a magyar államnyelvet. Törvény, rendeletek intézkednek s határozzák meg a követendő eljárást; de azért minduntalan támad konfliktus a magyar hatóságok és a hadsereg között amiatt, hogy a katonaság német átiratokat küldöz nekik. A delegációkban évről évre tettek egyesek szemrehányásokat a hadügyminiszternek, aki ígért is mindenféle orvoslást, de bizony egynémely parancsnokság tovább is az ékes „Armeesprache“-val élt, mikor magyar hatósággal volt dolga. Csak nemrég is történt ilyen összeütközés Lobkowitz hg. hadtestparancsnok és a főváros között. A lapok sokat hánytorgatták az ügyet s talán ebből folyik az a körrendelet, melyet Hieronymi belügyminiszter jónak látott most kibocsátani a katonasággal való hivatalos levelezés tárgyában. Ez a rendelet se kielégítő, mert nem mindenben adja meg a magyar államnyelv jogát, de legalább megtudjuk belőle, hogy mikor ne várjuk a magyar nyelv használatát a közös hadseregtől. A rendelet így szól:

A katonai hatóságok levelezése tárgyában eddig az volt a szabály, hogy a magyar ezredek ezredparancsnokságai a magyar törvényhatóságokkal magyarul leveleztek, a hadsereg egyéb parancsnokságai, hatóságai, csapatai és intézetei ellenben a hadsereg szolgálati nyelvén leveleztek. Ezen szabályt a közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottságnak 1892. évi október 25-én tartott ülésében 5 szám alatt hozott határozata következtében a cs. és kir. közös hadügyminiszter ur módosította s ezt a magyar országos bizottság ez évi június hó 17-én tartott ülésében 8. sz. a hozott határozatával helyeslő tudomásul vette. A cs. és kir. közös hadügyminiszter ur e tárgyban ez évi május hó 21-én 2501/eln. sz. a. va lamennyi katonai területi parancsnoksághoz kibocsátott körrendeletében a következőleg intézkedett:

1. A közös hadsereg minden néven nevezendő és bárhol levő parancsnokságai, hatóságai, csapatai és intézetei a magyar hatóságoknak magyar nyelvű átiratait és a hadsereg kötelékébe nem tartozó magánfelek magyar beadványait elfogadni kötelesek.

2. A Magyarországból (Horvát és Szlavonországok kivételével) kiegészített csapatok parancsnokságai (tehát ezred, önnálló, vagy elkülönítve fekvő zászlóalj, század esetleg szakasz vagy különítmény-parancsnokság) és a hadkiegészítő parancsnokságok, a hozzájuk magyar nyelven érkező hivatalos átiratokra vagy magánfelek magyar beadványaira magyar nyelven tartoznak válaszolni.

3. A hadsereg egyéb parancsnokságai, hatóságai, csapatai és intézetei (pl. dandár, hadosztály, hadtest, tér stb. parancsnokságok építészeti, ruhatári, kórházi stb. stb. katonai hivatalok és hatóságok, hadbíróóságok, élelmezési bizottságok stb. stb.) a mennyiben a magyar nyelven érkező hivatalos átiratokat, vagy magánfelek magyar nyelvű beadványait önerejük-ből közvetlenül magyar nyelven elintézni nem képesek, azok magyar nyelven történő elintézését és az elintézés kézbesítését azon hadkie-

gészítési parancsnokság utján eszközlik, a melynek területén az illető megkereső magyar hatóság székel, illetve a magánfél lakik.

4. A fentebb 2. pontban említett csapatparancsnokságok és a hadkiegészítési parancsnokságok a magyar hatóságokhoz intézett megkereséseikben (átírataikban) oly esetekben is a magyar nyelvet tartoznak használni, midőn a tárgyalást ők indítják meg, a hadsereg egyéb fentebb 3. pont alatt említett parancsnokságai, hatóságai, csapatai és intézetei azonban ily esetben, vagyis kezdeményező megkereséseikben a hadsereg szolgálati nyelvét használják.

Miről a törvényhatóságot tudomás és megfelelő alkalmazkodás végett a hozzáadással értesitem, hogy a közszolgálat és hivatalos érintkezés zavartalan menetének biztosítása érdekében a katonai és a magyar hatóságok közti hivatalos érintkezés tárgyában a jelen rendeletben közölt határozmányok szigorú szem előtt tartását a törvényhatóságtól annyival inkább elvárom, mert a katonai hatóságok a közös hadügyminiszter urnak főntebb hivatkozott rendelkezéséhez föltétlenül alkalmazkodni kötelesek. Budapest, Heironymy s. k.

Hirek.

— (A honvédség őszi gyakorlatai.)

A mi honvédezdünk szintén részt vesz a közös hadseregnek Kőszeg környékén őfőlsége és a külföldi fejedelmek jelenlétében tartandó nagy gyakorlatán. Az ezred (19. honv. gyalogezred) az V. (székesfehérvári) honvédkerületbeli csapatokkal együtt mint 41. honvédgyaloghadosztály a 3. (gráci) hadtest kötelékében fog működni. E hadosztály összpontosítása Kőrmend körül történik. Az ezred- és dandár-gyakorlatok befejezése után, szeptember 8-án lép a hadosztálykötelékbe, szeptember 11-én a hadtestkötelékbe. Az e kötelékben végbevitt gyakorlatok után, szeptember 18-án a négy napig tartó zárógyakorlatok következnek, a melyekben 4 honvédgyalog hadosztályon és 1 honvéd lovasdandaron kívül még 4 közös hadseregbeli hadtest (a 2. bécsi, 3. gráci, 4. budapesti, melyhez a pécsi 52. gyalogezred is tartozik, és az 5. pozsonyi hadtestek), két lovas hadosztálylyal, tüzér- és egyéb csapatokkal is részt vesz. Ezek a gyakorlatok, tekintve a résztvevők roppant számát és az ennek folytán szükségessé váló elhelyező, élelmező és visszaszállítási intézkedéseket, oly nagyszabásúak lesznek, a milyenek a monarchia területén eddigelé még nem tartattak. Nem kevesebb mint 130—140 ezer ember fog e gyakorlatokon részt venni, közöttük körülbelül 22 ezer honvéd. A pécsi honvédgyalogezred mellett részt vesz e gyakorlatokon a 8-adjik (pécsi) honvédhuszárezred is, mely a 7-edik honvédhuszárezreddel kombinált lovas hadosztályt képez.

— (Az E. M. K. E. Pécs városának.) Pécs szab. kir. város törvényhatósági bizottsága az egyik közgyűlésen az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesületnek 500 forintot adományozott, mi által a nagyfontosságú egyesület alapító tagjai közé lépett. Az egyesület megküldte az alapító-tagságról szóló oklevelet. Ez az oklevél amily egyszerű, annyira sokat mondó. Magában véve művészi kivitelű fametszetű kép, melyet Munkácsy Mihály rajzolt az egyesületnek. Fölül glóriafényben lebeg a magyar géniusz, zászlóval s pálmával kezében, alatta főséges hegyvidék, melynek egyik plateauján az erdélyi határokon levő nemzetiségű emberek lelkesen kezét szorítanak az erdélyi nemzeti viseletbe öltözött magyarral. Alul szép rónavidék, a bal sarokban nő ül, ki könyvet tartva kezében oktatja a gyermekeket. A kép keretül szolgál egy üres térnek, melyre ez van nyomtatva: „Pécs szab. kir. város közönsége alapító tag. Kelt Kolozsvárott 1892. december hó 30-án. Az igazgató választmány nevében; gróf Bethlen Gábor elnök, Sándor József t. alelnök, mint főtítká.” (Sajátkezű aláírások.) A diszes oklevelet a tanács szép keretbe foglaltatta s vagy a polgármesteri hivatalszobában vagy a közgyűlési tanácsteremben fogja elhelyezni.

— (Budapesti kerékpárosok Pécssett.) A „Hunnia“ fővárosi kerékpáros-egylet több tagja szombaton biciklivel Pécsre rándult, hogy a pécsi kerékpárosok egyletét és rövid idő alatt országos névre szert tett, s tagjai számára

nézve a vidéknek máris egyik legnagyobb kerékpáros egyletét látogatásukkal megtiszteljék. A pécsi biciklisták Pécsváradig mentek eléjük s nagy ovációkkal fogadták vendégeiket. Vasárnap reggel még más csoport biciklista is érkezett a fővárosi „Hunnia“ klubból vasuton. Megtekintették a város látnivalóit, a „Vadember“ fogadóban bankettek s még vasárnap éjjel vonaton visszatértek a fővárosba.

— (Ezred gyakorlatok.) Az 52. gyalogezred most teljességében itthon állomásozik. Szombaton érkezett ide a 4-ik zászlóalj is, mely eddig Kaposvárott volt mint elkülönített zászlóalj. Az érkező zászlóaljnak eléje ment innen az ezred másik három zászlóalja s a honvédség, mely az érkező zászlóaljjal együtt az 52. gy. ezred 1., 2 és 3. zászlóalja ellen rendezett harc gyakorlatot. Pénteken éjjel egymással szemközt tábort ütöttek az ellenfelek, s szombaton reggel folytatva a harcolást, lassan bevonultak Pécsre, ahol a mária-utcai tiszti étkezőben barátságos ebéd várta a tisztikart.

— (Somogyi társulata Kaposvárott.) Csütörtökön tartotta Somogyi társulata az első előadást a kaposvári arénában, a „II. Rákóczy Ferenc fogsága“ című drámával. Somogyiné, Pethes, Dezséri és Peterdi tüntek ki. Közönség nem nagy számmal volt úgy ezen az előadáson, mint a következő napon sem, mikor „Doktor Klausz“-t adták, melyen pedig kitűnően mulatott a csekély számú közönség. Kalmár Piroška, Szendrői Ella, Sárdi, Pethes és főképp Dezséri, a tudákos szolga szerepében részesültek sűrű tapsban.

— (Meggzúnt állatjárvány.) Sárdon a sertésorbáncz állatjárvány meggzúnt, a zár fölöladott, s most már ismét szabad a forgalom.

— (Mozgalom a jogakadémián.) Jogászaink közt máris megmozdult az olvasóköri elnökválasztási mozgalom, mely aktus rendez körülmények közt a legérdekesebb introdukciója szokott lenni a megkezdett évnek. Idén korábban és nyilvánosabban fognak a korteskedéshez, melyet az itt közölt felhívással kezdenek meg: „Felhívás a pécsi liceumi jogakadémia polgárságához. Polgártársak! Társas életünk princípiuma, hogy élén annak szellemétől áthatott, jellem szilárd, nemesen gondolkodó, tetterős és komoly férfi álljon, ki, míg kollégialitásával társainak bizalommal vegyes rokonszenvét és szeretetét bírja feltétlenül és általánosan, addig tisztelőre méltó egyénisége tekintély legyen azok előtt, hogy amazt érezve, emezt tudva önértetesen és méltó módon képviselhesse, reprezentálhassa a jogászságot. Akadémiánkon az „olvasókör“ a jogászegylet pótolja. Ez az a kör, melyben az ifju világ otthon érzi magát, és a honnan — legyőzve az önzést — együttes erővel indul meg minden mozgalom, ennek elnöke tehát kell hogy a jogászság vezérének tekintessék, miből az elnöki állás fontossága önként következik. Polgártársak! Nektek, kikre a társadalomban olyan nemes, olyan küzdelmes szerep vár, érdekekben áll, hogy akadémiai éveitek alatt kisedet társadalmatokban — megkicsinyített képe, előjátéka az életnek — olyan embert emeljete magatok fölé, kiből a fenti kellek egy összpontosulnak, hogy választástokat meg ne bánjátok. Mi, alulírott tizes bizottság, lelkiismeretes körültekintés után a sok érdemes közt az „Olvasókör“ elnöki állására közös egyetértéssel Angyal Pál joghalgató polgártársunkat tartjuk legérdemesebbnek, ki a multban tanusított odaadásával körünk érdekében megmutatta, hogy az ügyet szíven viseli, s a ki a beléhelyezett reményt tapasztalt fáradhatatlan tevékenységével, ügybuzgalmával és tapintatosságával bizonyára meg fogja valósítani. Csoportosuljatok, polgártársak az általunk kibontott zászló köré, melyre szent meggyőződésből irtuk e szöveget; Eljen Angyal Pál, olv. körü elnök-jelölt! Pécs, 1893. auguszt. 8. Veidinger Jenő s. k. ifj. Reberics Imre s. k. Simon József s. k. Tabak Lajos s. k. Bész Gyula s. k. Frey Tivadar s. k. Gerentsér László s. k. Késmárky Dezső s. k. Szivér István s. k. Wiesner Antal s. k.

— (A baranyamegyei gazdasági egyesületből.) A gazdasági egyesület választmány a f. hó 3-án tartott ülésében kimondta, hogy az elmaradt pécsvárad szarvasmarha és sertésszemlélt, mely egyuttal vásár is lesz, a

szeptemberi pécsi vásárt megelőző vasárnap tartják meg. A nagymarosi szőlőmivelés tanulmányozására az egyesület titkáranál 276-an jelentkeztek, kik külön — vonaton mennek augusztus 20-án Nagy-Marosra.

— (A honvéd tartalékosok és póttartalékosok idej fegyvergyakorlata.) A folyó évi őszi fegyvergyakorlatokra a honvédséghez fölavatott 1890., 1888., 1886., 1884. és 1882. sorozási évfolyambeli tartalékos legénységet, továbbá mindazokat beidézik, a kiket mult évben a gyakorlat utánpótlására kikötöztettség mellett, bármely okból a gyakorlat alól fölmentettek. A közös hadsereg tartalékából az 1892. év végével a honvédséghez áthelyezett és a (honvédségről szóló) 1890. évi V. tvcz. 14. §-a értelmében egy fegyvergyakorlatra kötelezett legénységet csakis 8 ezrednél idézik be, köztük a 19. pécsi honv. gy. ezrednél is. A honvédséghez közvetlenül fölavatott 1886., 1888. és 1890. sorozási évfolyambeli póttartalékos legénységet nálunk nem idézik be. Minthogy egyes csapatok a fegyvergyakorlatok alatt csak bizonyos meghatározott állományyal bírnak, a tartalékos legénységet ennek megfelelőleg, a legfiatalabb évfolyamokon kezdve idézik be. Ennélfogva, ha a szükségletet a fiatalabb évfolyamok fedezik, a legidősebb évfolyamot egyáltalán nem, vagy csak részben idézik be. A bevonult és újból szabadságot fölös legénység az ellenőrzési szemlére köteles megjelenni és ez egyének a nem tényleges viszonyba visszahelyeztetvén, a fegyvergyakorlati utánpótlás alól föl vannak mentve. A honvéd lovas ságnál ugyanazon évfolyambeli tartalékos legénységet hívják be, mint a gyalogságnál. A tartalékos törzseresterek közül a gyalogságnál és lovaságnál a folyó évi fegyvergyakorlatokra egyet sem hívnak be. A tartalékos honvédtisztek közül beidézik azokat, a kik a tényleges szolgálatból való kilépésükre következő 1., 3., 5., 7. és 9-ik évben vannak. Honvéd gyógyszerészegedekeket sem idézik be. A fegyvergyakorlatok időtartama 35 nap. A nagy hadgyakorlatokon résztvevő 8. honvédhuszárezred tartalékos legénysége még az ismétlődő karabély kezelésében való kioktatás végett a 35 napi fegyvergyakorlatokat megelőzőleg és azokkal kapcsolatosan, 4 napra s így a folyó évben kivételesen 39 napra idéztetik be. A fegyvergyakorlatok általában augusztus 19-én vagy 21-én kezdődnek.

— (Alispánválasztás a szomszédban.) Kaposvárott nagy ünnepek folytak le. Tallian Gyula, a főispánna lett alispán helyébe hétfőn választottak új alispánt Maár Gyula, eddigi főjegyző személyében, akit ott általános szeretet környez, s kinek megválasztása közóhaj volt. Helyére főjegyzővé Gabsovics Károlyt választották meg. A tisztújító közgyűlésnek különféle ünnepélyességek képezték a folytatását. Volt közebed, diszeloadás, társasvacsora és tánc.

— (A főmérnök beteg.) Mint részvétellel értesülünk, Munczhart Géza városi főmérnök súlyos betegen fekszik. A közbiztonság dolgában járva lenni, a vashámor környékén, erősen meghült, s régi torokbaja emiatt rosszabbra vált. Nagy fájdalmi vannak a betegnek, de a baj már enyhülni kezd.

— (Az ezred bucsuja.) Az 52. gy. ezred, Pécs háziezrede, mely az őszi hadgyakorlatok után többé nem tér vissza közénk, hanem új állomáshelyére Budapestre vonul az üllői kaszárnyába, e hó 14-ikén búcsúünnepélyt rendez a Tettyén. A katonazenekar fog ott délután 5 órától kezdve játszani, s este megilgítják az egész tönsikot. Az ünnepélyre szívesen látják a város közönségét.

— (Tűz az orgonagyárban.) Az Angster féle orgonagyárban kedden reggel tüzeset volt. A nemrég épített nagy műhely menyezeten keresztül vezető főgerenda az építész szellemessége folytán a kéményen is keresztül megy, s ez a rész — tudja isten mióta — lassan lassan kiégett, a zsarátnok pedig tovább emésztette a gerendát a falon is keresztül. Tegnap reggel beért a műhely menyezetére s a padlás alatti részt kiperzselte. Benn a műhelyben is elégett egy oszlop-gerenda, de másban nem esett kár. A lappangva égő tüzet az előhívott tűzoltóság gyorsan lokalizálta, s így szerencsésen megmenekült az orgonakészítő telep a nagyobb

szerecséltenségtől, ami az olyan nagy faraktárral bíró gyárnál, melyben minden szál deszka hosszas szárítás alatt feküdt, könnyen végzetessé válhatott volna.

— **(Öngyilkos őrmester.)** Tegnap délelőtt egy őrmester a „Hétféjedelem“ fogadóban agyonlőtte magát. Herendi Géza a neve, fia volt a helesfai tanítónak; tehát jobb családból való fiu, aki a pécsi 52. gy. ezrednél mint három évre besorozott baka szolgált, utóbb már mint szolgálatot tevő őrmester. Hétfőn éjjel egy leánynyal, kinek kilétét még nem tudhatta meg a rendőrség, a „Hétféjedelem-hez“ címzett fogadóba tért be s szobát nyitattott. A leány reggel eltávozott, az őrmester azonban még tovább is ott maradt; a szálló személyzete azt hitte, hogy még alszik. Tíz óra tájban egy gyermek lövést hallott az emeletről; míg a szobákban levő vendégek közül senki sem hallott semmi zajt. A fogadó személyzete kutatta a helyet, hol a lövés történhetett s az őrmester szobájába nyitva ott találták holtan, átlőtt homlokkal Herendi őrmestert. Mellette hevert egy hatalmas szolgálati revolver. A szobát a rendőrség nyomban bezáratta s értesítette az ezredparancsnokságot, honnét délbén, amikor a katonaság a gyakorlatról haza jött, az előirt vizsgáló bizottságot küldték ki, mely a rendőrség közbejöttével fölvette a jegyzőkönyvet. Három levelet találtak az öngyilkosnál, egyet atyja nevére, másikat egyik barátjához, a harmadikat Kelemen Teréz névre czimezve. A katonai kiküldött vizsgálatvezető a hullát koporsóba tétetve a katonai kórházba szállíttatta. Az öngyilkosság oka felől nem tudnak bizonyosat. Sejtik, hogy a fiu, ki szeretett kissé jobban költekezni, mint anyagi helyzete engedte, életúntságból oltotta ki az életét.

— **(Halálozás.)** Jambresits Ede e hó 5-ödikén 18 éves korában elhunyt Pécsen. — Mihálovits Imréné született Wigan Teréz e hó 6-odikán 28 éves korában elhunyt Pécsen. — Sésits Döme Sésits István siklósi jómódu polgár fia, orvostanhallgató, 25 éves korában elhunyt Siklóson. A siklósi közönség nagy számmal vett részt a korán elhunyt tehetséges fiatalember temetésén, a fiatalság pedig főnrasos koszorút helyezett az elhunyt rokonszenves társ koporsójára.

— **(Műkedvelő előadás.)** Már említettük, hogy Rézbányay József dr., a katolikus legényegylet elnöke azon fárad, hogy a legényegylet javára nagyobb szabású műkedvelő elődázhoz toborozzon össze műkedvelőket, kik a legényegylet gyakorlottabb műkedvelőivel együtt élvezetes estét szerezzenek a közönségnek. Az előadás, melyet szeptember 10-ediké tájára terveznek, minden valószínűség szerint sikerül megtartani úgy, ahogy azt tervezték. Rézbányay dr. ugyanis Bogyo Alajos volt színigazgató, most pécsi tablai hiv. révén, ki a legényegyleti előadásokat rendezni szokta, megnyerte ez ügynek Bogyo Ilonát, a kassai színház jeles naivját, Bogyo Alajos leányát, ki a választott darabban, Birchpfeifer „Tücsök“ című színművében a czimszerepet játszaná. Rézbányay dr. megnyerte azonkívül a helyi jobb műkedvelő erők nagy részét is, akik közt a napokban osztják ki a szerepeket. Részt vesznek az előadásban Várady Ferencz, Haksch Lajos stb. a régi gárdából. Az előadást a Somogyi arénájában tartják meg, amely szeptember elején még igen alkalmas előadások rendezésére.

— **(Művész-csemete.)** Nem gúnyképen párosítottuk e két szót. Akiről szó van, csakugyan nagyon fiatal, úgyszólván gyermek még ahhoz, hogy művész kezének is becsületére való munkát készítsen. A Valentin-féle könyvkereskedés kirakatában láthatók azok az agyag mintázatok, melyeket a pécsi műakadémián tanuló Hoppel János pécsi fiu, a Hoppel aranyozó fia, készített. Evről évre láttuk ennek a fiunak a gyors fejlődését, aki kezdetben fából faragott apró oltár-szobrokat, keresztekét, reliefeket; aztán az iparkamara ösztöndíjával fölkerült Bécsbe, a műakadémiába, s ott már gipszszel, agyaggal dolgozott. Készített minták után mell-szobrokat, kisebb nagyobb genre alakokat, mintázott élet után fejeket stb., miközben szépen kifejlődött benne az anatomia ismerete, s amit a fadaragványain még hibásan, naiv kivitelben állított elének, az anatómiai studiumok folytán, az ma már kidomborodik újabb agyagmintázataiban. Jól kifejlődött benne a hasonlatosságnak

biztos kézzel való eltalálása. A fiu alig érte még el a huszadik évét, s már ennyi művészeti alapkelléknek van birtokában. Ha ambíciója nem téved hamis útra, ha korán el nem bízakodik s tehetségét tovább fejleszti, izlését finomítja, úgy lehet, nem közönséges embernek előlegeztük a dicséretet.

— **(Tilos a Mecsek.)** A rendőrkapitányság közhírré teszi, hogy ma — szerdán — a katonaság a Mecseken éles töltéssel lövöldöz, ezért a hegyre s az erdőbe járástól a közönség óvakodjék.

— **(Áttérés a katolikus hitre.)** A Siklós és Vidéke után közöltük, hogy Gyúdon 20 református egyén áttért a katolikus hitre. A nevezett ujság helyreigazítja sorait, amennyiben azokba sajtóhiba csuszott be akként, hogy az a 20 egyén nem áttért, hanem legközelebb áttér a katolikus egyház kebelébe. Az illetők nem gyüdiek, hanem csak az ottani busujárhelyen lépnek át új hitükre. A S. és V. megemlíti még, hogy Siklóson az utóbbi években összesen mintegy 150 áttérés történt a római katolikus vallásra mindenféle más vallásfelekezetekről.

— **(Névmagyarosítások.)** Oberhammer Károly pécsi hitoktató „Hamar“-ra, kiskoru Schwarz Lajos pécsi lakos „Fekete“-re és Göbel József kéméni lakos „Draskóczi“-ra magyarosították vezetéknevüket.

— **(A pécsi adóhivatal köréből.)** Az adótárnokká kinevezett Trohán János volt pécsi adóhivatali ellenőr helyébe a pénzügyminiszter Kappéter Ferencz mágocsi adóhivatali ellenőrt helyezte Pécsre.

— **(Kiss György)** szobrász a hét elején lerándult Pécsre, hogy a Szepessy-szobor talapzatának alapozási munkálatait megtekintse. A beton-alap most már készen van s e hó végén vagy szeptember elején megérkeznek a talapzat egyes részei, melyeket gránitból Svédországban készítenek. A szobor ércöntése teljesen kész, s majd csak akkor szállítják ide, mikor a talapzat föl lesz állítva.

— **(A Dráva szabályozása.)** Hogy a Dráva hajózható legyen, Eszéktől fölfelé Zákányig évek óta szabályozzák nagy költséggel a rakoncátlan folyamat. Múlt esütörtökön az eszéki munkálatokat vizsgálta fölül Rapaies földművelésügyi miniszteri tanácsos.

— **(Baranya nem megy a királyhoz.)** A királynak a vas megyei nagy hadgyakorlatokon való megjelenése a szomszédmegyéknek alkalmul szolgál arra, hogy ősi szokás szerint hódolatukat fejezzék ki az uralkodó előtt. Bár az az alkalom, hogy a király kíséretében ott lesz a német császár, az olasz trónörökös s ott lesznek más idegen kitünőségek is, arra kész-tethetné a magyar lojalitást, hogy az egész Dunántúl jelenjék meg királya körül ősi diszben — mégis, nem tudni fölsőbb kívánság folytán-e vagy más intézkedésből folyólag ezuttal csupán a szomszéd vármegyék képviseltetik magukat küldöttségileg, tehát Somogy, Tolna és Baranya nem

— **(A kicsapott diákokról.)** A vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletben gondoskodott azokról a diákokról, a kiket valamely súlyosabb vétség miatt az iskolából ki kellett zárni. Kimondotta a miniszter, hogy magánvizsgálatot tehetnek a kitiltott diákok, mert a kitiltás következménye csupán az lehet, hogy nyilvános előadásokat nem látogathat a kitiltott, de semmi esetre sem az, hogy az illető elől a tanulás lehetősége is elzárassék. — Ugyane rendeletben egy másik elvi jelentőségű határozat is van. E szerint a teljesen ki nem fejlett polgári iskoláknál is lehet a fölsőbb osztályokról magánvizsgálatot tenni, ha az iskola minden szaktárgyra el van látva tanárral.

— **(Rang Antal végrendelete.)** A Pécsen nemrég elhunyt Rang Antal nyug. kisasszonyfai plébános következő kegyeletes célokra hagyományozott végrendeletében: Kisasszonyfán évenként elvégzendő gyászmisére 1000 frt, meghalt szülőiért gyászmisére 500 frt, a pécsi papnöveldeinek 500 frt, a vácsi siketnömák intézetének 100 frt, a pécsi székesegyházi árva-

háznak 500 frt, a pécsi irgalmas- és ferenczrendieknek 300—300 frt, a szt. István és szt. László társulatnak 300—300 frt, a kisasszonyfai iskolának 1000 frt, az ózdi és tézeni iskolának 500—500 frt oly czélből, hogy annak kamatai a legjobb viseletű s legjobban tanuló egy-egy fiu és leányiskolának osztassanak ki ösztöndíj gyanánt. A kisasszonyfai templomnak 1000 frt, a harangozóknak 200 frt évi kamatai. A kisasszonyfai szegényeknek 2000 frt, melynek kamatai a szegények közt a plébános által évenként kiosztandók.

— **(A méhészet a tanítóképzőkben.)** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a méhészeti oktatás ügyében rendeletet intézett valamennyi egyházi főhatósághoz. Ebben hivatkozva az országos méhészeti felügyelőnek és vándortanítóknak az 1891. és 1892. évi működésükről szóló jelentéseikre, a melyek arról tanuskodnak, hogy a tanítók közreműködésével az okszerű méhészet ügye az ország egyes helyein örvendetes módon fejlődésnek indult: újból fölkéri az egyházi főhatóságot, hogy a mennyiben a főhatósága alatt álló tanítóképző-intézetben a méhészet oktatása tekintetében még fogyatkozások vannak, azokat minél előbb megszüntesse, a hatósága alatt álló tanítókat pedig az okszerű méhészet üzésére és az iskolában való tanítására buzdítsa.

— **(Schuth udvari szállító.)** A király Schuth Vincze és társa villányi borkezeskedőnek az „udvari szállító“ czímet adományozta. A Schuth-czég messze földön ismeretes és elismert jóhírű borkezeskedőczég, mely a jól kezelt villányi boroknak kitünő piacokat teremtett. A czég a legtöbb kiállításon első rendű kitüntetésekert nyert. A czég tulajdonosát egyébként mint kitünő szőlősgazdát is ismerik a baranyaiak.

— **(Patkolási tanfolyam Pécsen.)** A földművelésügyi miniszter tudvalevőleg a többek közt Pécsen is szándékozik patkolási tanfolyamot rendeztetni. A megye alispánja s vele egyetértőleg a gazdasági egyesület is most ez iránt folyamodott a miniszterhez, hogy a tanfolyamot, mely Pécsen egy hónapig tart, járasonként is tartsák meg 6 napon át, s a résztvevő kovácsmesterek naponta 1 frt, a legények 50 kr. napidíjat élvezzenek kárpótlásul a munkavesztéséért.

— **(Vándortrupp Harkányban.)** Hogy a belügyminisztériumban még mindig nagyon fölületesen vezetik a vidéki színészet ügyeit, azt mutatják azok a könnyelműen kiadott igazgatói engedélyek, melyek tulajdonképen csak arra valók, hogy azok révén néhány szédelgő munkakerülő-szabad koldulást rendezzen kisebb és nagyobb vidéki városokban. Ha néhány tisztességes színigazgatója nem volna az országnak, kik a vidéki színészetnek jó nevet igyekeznek szerezni, hát a belügyminisztérium fölül ugyan még ma is ott volna a színészet rendezése, ahol ezelőtt 20—25 esztendővel. Mert a belügyminisztérium nem rendezi ezt az ügyet. Mindenféle csip csup daltársulatoknak ad engedélyt, melyek az erkölcscesel kemény hadilábon állnak, de kapnak engedélyt holmi dráma-, népszínmű- és operett-társulatok is, melyeknek a drámai személyzete egy borvirágos orru hősapából, a népszínmű személyzete egy rikkantós hangu elvirágozott primadonnából, az operett-személyzete pedig e kettőnek és még egy zongoristának vagy czipiterásnak az összetételéből áll. A Siklós és Vidéke is lefest egy ilyenforma „nemzeti szintársulat“-ot, melyről a következőket írja: Sok mindent lát az ember a világon, de széles Magyarországon olyan „Nemzeti színészet“ aligha látott valaki, mint a milyen Harkányban most van. Győri József az igazgató, a nők 13—16 évesek, a férfiak — természetesen idősebbek — mintegy 16—22 évesek, vagynak pedig mintegy huszan. Előadnak népszínműveket, vigjátékokat, operetteket, talán még az operától sem riadnak vissza. Mit az előadásokról? Az egy sugó tud hangosan olvasni. Skandalum! Ily gyermekhad-tól mit is várhatunk. A jó harkányi fürdővendégek, mit tehetnek egyebet, mint fizetnek, mert a nagy disz- és étteremben tartják az előadásokat, hol a közönség étkezni szokott, s a belépti díjat megkövetelik tőle, akár akar színi-

előadást nézni, akár nem. A körzések 80 kr., zártszék 60 kr. stb. Fussa vagy fizess! A nagy ebédlőben vannak a szinfalak, t. i. piszkos sárfoltos, rongyos ponyvák stb. Ennyi izléstelenséget csak a harkányi fürdőben tűrhetnek el. Mint értesítenek a „nemzeti színészet” — pardon — „nemzeti szégyen” Lipikre megy, a e tündőhelyen mutatja be a magyar nemzeti színészetet horvát testvéreinknek. Hát már ennyire jutottunk „magyar színész-egyesület”? Ilyen „nemzeti színészet”-et még ellenségeinknek sem kívánhatunk. Reméljük, a fő- és székvárosi központi igazgató tanács — ha nekünk nem hinne — utána nézet Győri József igazgató úr társulatának a megmenti a vidéket a magyar színészet számára.

— (Angliások hajója a Dunán.)

Érdekes dolgot ír le a „Mohács és Vidéke.” D. B. Holl Heywood maidenheadi angol fiatalember, a ki mindössze huszonkét esztendő, tavaly ilyenkor még iszonyúan unatkozott Angliában. Valószínű, hogy semmi fontosabb dolga nem volt: kedve szerint törhette hát a fejét, hogy mire fordíthatná leghasznosabban az idejét. Egyszer csak kitűnő eszme villant meg agyában: elmegy ő a Fekete tengerre. De mivel igen sok angol megtette már ezt az utat ő előtt, a világot se állt volna be elődeinek pusztá utánczó közepé. Nem: új, eredeti tervet gondolt ki. Elhatározta, hogy a Fekete-tengerig vizen teszi meg az utat. De volt egy nagy bökkenő: hol talál ő olyan hajóst, a ki vállalkozik erre a furcsa utra; aztán hol akad ő olyan apró járműre, a melyikkel nagy, hatalmas folyón s kevés vizű, piczi patakon keresztül evezhet. Azonban mentőgondolata támadt: csináltat majd ő maga hajót, a melyikkel eljuthat a Duna torkolatáig. D. B. Holl Heywood úr nemsokára már rajt űlt a „Pilgrim”-en két barátjával s mikor a tengerhez értek, hogy Franciaországba átjussanak, főlésztek a hajójukat s avval egy tengeri gőzösre szálltak, mely szerencsésen a kontinensre ért velük. Itt aztán siettek megint a „Pilgrim”-re szállni, melylyel behajózták a Szajná, Elbát s más nagy és kis vizeket. Regensburgnál átjöttek a Dunára, késő ősszel Ó-Budára értek, a hol hajójukat kijavíttatták, mialatt ők erre is, arra is elkalandoztak. Most Mohácsra is túl vannak már. A mult héten töltöttek itt három napot. Beszélgettünk, ittunk velük. A hajójukra még élénken emlékszünk: nem volt hosszabb 8 méternél, a szélessége 2 méter lehetett. A lobogója kékszinű ék alak, közepén fehér paizszal s ezen vörös kereszttel, fölül koronával. A kis hajó elég gyorsan hasítja a vizet: óránként 12 kilométert halad. — Szerencsés utat!

— Hátralékos előfizetőinket tisztelettel kérjük, miszerint tartozásaikat minél előbb küldjék be, nehogy kénytelenek legyünk a lap további küldését beszűntetni.

VEGYESEK.

Párisi látcsövek, hő, és lég-súly mérők; legjobb arany, ezüst, nikkel és teknősbéka-csont szemüvegek, orrcsüvetők legfinomabb kristályüvegek és hegyijegeczekkel gyári áron kaphatók Schönwald Imre ékszerésznél Király-utca Hattyu épület.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Iparos olvasókör. Vaiszló. Az adományok kimutatását a minapi közléskor azért nem tettük közzé, mert a levélben nem volt világosan föltüntetve, hogy azok az adományok az egylet javára, tehát humánus célra folytak-e be, vagy csupán a tartott táncmulatság költségeinek fedezésére. Ez utóbbi esetben mi humánus célt nem látunk s ilyen alakban az adakozásokat nyilvánosan nyugtatni nem tarthatjuk hivatásunknak, s csak mint egyszerű hirdetést közölheti a kiadóhivatal a szerkesztői részen kívül, amiért természetesen díjazás jár. Ha azonban önök biztosítanak bennünket, hogy

azok az adományok a táncmulatság belépti díjain fölül az egylet alapszabályszerű céljaira mint fölülfizetések folytak be s azokat nem a táncmulatság költségeire fordították, a kimutató közlésére szívesen megnyitjuk a lap hasábjait. Más hasonló kimutatásokat is csak ilyen esetekben szoktunk közölni, mert hiszen ellenkező esetben úgy elhalmozódnának bennünket mindenféle kimutatásokkal, hogy akár egyből se töltenők meg a lapot.

Somogyi. A vers alatt értjük az álnév használatát, de a szerkesztőségnek szóló kísérő levelen hiába ír ön álnevet, mert az ilyen küldeményeket nem vehetjük figyelembe. Ilyen nevű urat eddig, aki tényleg ezt a nevet viseli s aki „Musott”-hoz verseket ír, nincs szerencsénk ismerni. Ha ez a név tényleg a vezetékneve önnek, ez esetben is illendő lett volna legalább a keresztnévét is melléje írni.

Borfogyasztó. Igen, a „Pálincás rémuralom” mozgalmát legelsőben is a Pécsi Figyelő indította meg ugyanazon cím alatt, mint amely alatt most a P. N. folytatja. S miért nem a P. F. folytatja? Mert aki az adatokat akkor szolgáltatta, most ugyanazon adatokat ebben az uborkaszézonban ott melegíti föl a P. N.-nál, ahova átpártolt. Ujabb adatok nélkül pedig nincs alap a további támadásra. Ha ön tud, mi készséggel rendelkezésére bocsátjuk a lapot, hogy szolgálatot tehessünk a közönségnek, mint tettük ezt akkor, mikor legelőször álltunk ki a sikra a közönség érdekeinek megvédésére. Mi is azt mondjuk, mit a P. N. „Panasz nélkül nincs vád, nincs vizsgálat, nincs jogorvoslat.” Tessék panaszkodni.

A. Z. A tisztviselők fele szabadságon van. Miért kezdünk most ilyen dolgot. A hivatalos apparatus is lassabban mozog ilyenkor, mint egyébkor szokott.

K. P. Mi a magyar nemzeti közszellemet itt istápoljuk a saját hatáskörünkben. A dákorománokkal csak nem veszekedünk, mikor azok az ország túlsó felén ordítanak. Azt végezzék el az ottani és az országos lapok.

Csarnok.

Csak három levél.

— Husz bélyeget öt krajczárost, ötöt tíz- és kettőt busz krajczárost.

— Kérem, elmegy ez a levél még mint egyszerű?

— Alig nyom kicsivel többet, mint tizenöt gramm.

— Kérek két szállító levelet, két vámbellási ivet és három levelező lapot.

— Mikor megy el ez a levél?

A szomszéd rekeszték mögött leveleket osztályoznak.

— Sok van még? — kérdezi a levélhordó, ki táskájával a kihordásra készen áll, és egy hivatalnok válaszol:

— Csak három darab.

A többihez dobja azokat. Nagy a halom és a három utoljára rádobott levél lecsuszik, és a homályos üvegtáblánál — a címmel fölül — egymás mellett fekvé marad úgy, hogy az ember a föliratokat egészen jól elolvashatja:

„Méltóságos Giersberg Melania grófnőnek, Dorottya-utca 15.”

A hosszúra nyújtott betűk mily előkelő hanyagon terjeszkednek ki! Mint atlasz fénylik a vastag angol papír, és mintha abból már messziről finom ibolyaillat áradna az ember felé.

„Rössler Friderika kisasszonynak, Európa, Magyarország. Szalónak, Timár-utca 4.”

Rajta egy amerikai bélyeg „Californiá”-

ban fölülbélyegezve. Ezen levélnek bizonyára nincs ibolyaillata — ez durva papíron, gyakorlatlan, és úgy látszik, kissé reszkető kézzel van írva.

„Schönhausen asszonyságnak, Bismark-utca 8.”

Ez az igazi valódi gyermek-kézírás, és egytentaftolt is van mellette. A merő ügyetlen betűkből, melyek egymást mégis mind a sietésben utolérni igyekeznek, valami rámosolyog az emberre mint régen elmúlt boldog gyermek-korról...

A ki azon kis levélkébe bele nézhetne, csak kevés szót találna abban, és ezen szavak így hangzanak: „Én jövök, én jövök!”

„Édes Friderika,” így szól a második levél, „már igen sok idő mult, mióta rólam semmit nem hallottál. Utoljára azt gondolhatnád, én már régen meghaltam. Nekem rosszul ment dolgom és itt az embernek éppen úgy kell vesződnie, mint otthon. Én azonban szorgalmas voltam és most becsületesen megélek. Beteg voltam és most vágyódom vissza a hazámba, a tavaszszal Európába és hozzád utazom. Hogy anyánk meghalt, az újságból olvastam és igen fájt nekem, hogy őt többé nem látom.

Szerető öcséd Károly.”

És a harmadik borítékban egy vastag, sárgás-fehér meghívó van.

„Eisenlohe-Lövenburg herceg és hercegnőnek van szerencséjük Giersberg Melanie grófnőt társaságukba folyó hó 10-edikére meghívni.”

A levelek osztályozva vannak; egy serény levélhordó, kinek táskája magasan föl van duzzadva, a levelekkel a póstaépületet elhagyja és leveleit több utcába kihordja, míg a Dorottya-utczában szép, új ház előtt megáll és a csengetyüt meghuzza.

A tiszta sárga-réz czimeren, mely a reggeli napsugártól oly igen csillog, a nevet: Giersberg grófnő — egészen jól el lehet olvasni.

A levélhordó a széles lépcsőn fölmege az első emeletre, ő nem ér rá a „cselédség” és a „szállítók” hátsó lépcsőjén fölmenni. Erzsai, a komorna, őt a szőnyeggel bevont lépcsőn is éppen úgy szereti jönni látni és siet elébe.

— Csak egy levél — kérdi a leány — és ez is csupán meghívó, mint látszik! Walter úr, ön számomra ezuttal semmit nem hozott.

— Türelem, Erzsai kisasszony, — válaszol a kiosztogatója oly sok különféle ajándékoknak: — Önnek holnap hozok valamit.

Erzsi duzzog, az átvett levelet hanyagul az ujjai körül csavarja és a nehéz ajtó mögött eltűnik, mialatt a levélhordó a lépcsőn ismét lesiet.

Gazdag, pompás terem, melybe a komorna most belép, kezében a levéllel.

— Jeán — szól a komornyiknak, ki éppen azzal van elfoglalva, hogy kis zsebfésűvel a nagytükör előtt hajválasztékát igazítja meg — egy levél a grófnő számára.

Jeán szőke bajuszát még szeretetteljesebb gondossággal simítja hátra, mielőtt kezét a kinált levél után kinyújtja, és azután — néhány gyöngéd sajnálkozó pillantást vetve a tükörbe — a szobát elhagyja. Mindjárt mellette, egy kisebb teremben, a kerevet török takaróján és vankosán diszes alak ül vagy pihen inkább. A lábain arannyal himzett orosz papucskák vannak, a tagjait csipkével gazdagon megrakott tág reggeli öltöny takarja, csinosan rendezett haján, mely a szép arcot körülveszi, reggeli fejkötéske nyugszik, — ha ugyan az embernek kis darab összeropogtatott csipkét és néhány rózsaszínű szalagoeskát így szabad nevezni. Előtte, az asztalon hófehér damasz szöveten az ezüst thea-edény áll. Ásítózva nyújtja ki kezét a levél

után, melyet neki Jeán átad. Egy pillanat alatt keresztül futotta azt.

— Maga mehet, — azaz Jeán! — vagy nem, hívja be Erzsit.

Hol maradt az unalom, — hol a ásitozás?

— Felugrott és a tükör felé siet. Ott áll most és szemléli gondosan a csinos, kissé halvány arczocska vonásait. „Már nem is lehet észre venni rajtam, hogy egész éjjel táncoltam“, mondogatja magában halkán, és ujjaival a szeméit simogatja, melyek alatt alig látható sötét árnyék húzódik.

— Bah! és estéig még hosszú idő van, az embernek van ideje magát kialudni. És én ma este igen jó színben akarok lenni, igen jól. — A legjobb toilettetem — ah, te vagy az, Erzsi? Éppen most egy ma estére szóló meghívót kaptam, és tégedet toilettetem végett hívatlak.

Erzsi összecsapja kezeit.

— Méltóságos grófnő asszony most öt nap óta minden este el volt és soha három óra előtt ágyba nem került. Méltósága beteg lesz majd, hogy ha nem kiméli magát jobban.

— Esztelenség! — nevet a kicsi asszony a tükör előtt és sötét szemöldökjeit bosszusan összeráncolja, — mit árthat az nekem? És az ember csak egyszer fiatal és — csinos. Teszi hozzá halkán.

— Méltóságos grófnő asszony, — mondja Erzsi, — a boldogult gróf ur . . .

— A gróf szerencsésnek érezte magát, ha engemet vigan látott, — válaszol a fiatal asszony egy szigorú pillantásával csaknem gyermekes szemeknek. — És most, Erzsi, ne mulassz semmi időt, még sok elvégezni valód van.

Készítsd elő a ruhámat. Hisz tudod, azt a borostyánkő-színűt, az aranyos selyem szövet betéttel. Azután meg a csipkéket is fel kell frissítened, hisz azok már össze vannak gyűrődve és a virágokat férczeld rá, a napraforgó virágokat, Erzsi érted? És a gyöngygyel ékített topáz nyaklánczomat is előkészítheted.

— A nyakéket méltósága nem teheti fel! Méltósága elfeledte, hogy az elszakadt és még nem vitték el az ékszerészhez.

— Jól van Erzsi, mehetsz.

Elfeledte? elfeledte ő azt? Egyetlen, rövid pillanatra — igen; azonban most ismét értelmesen a lelke előtt áll — oh Isten, persze tudja ő, hogy az elszakadt, elszakadt kicsiny, puha gyermekkezek által. Sokáig hevert úgy itt és nem volt neki szive, hogy azt az ékszerészhez küldje, hogy az a kárt ismét jóvá tegye. Hisz az azon utolsó este volt, midőn . . .

Ámbár mit ér az, arra visszagondolni, most, midőn az élet árja őt örömbé, élvezetekbe és ifju kedvbe, ismét magához vonta. Miért merül föl mindig azon kép az ő lelke előtt és miért üldözi őt sokszor a béli terem örömjajának közepéig, — igen, be a közepéig a kacagó, fecsegő hangoknak.

Mily erősek voltak azok a kicsiny, rózsás ujjacsok, hogy azok a nyakláncz zsinórtját el tudták szakítani, és mily erősen simultak az ő nyaka köré. Még most is érzi azok nyomását.

Neki el kell határoznia magát, hogy a nyaklánczot ismét megcsináltassa, hisz az egész toiletté nem érne semmit anélkül.

(Folytatása köv.)

Közgazdaság.

Közgazdasági irodalmi pályázat.

A földmiveltügyi m. kir. minisztérium pályázatot hirdet a hazai földművelésügyi tárgyú munkára, mely a jelenlegi bérleti viszonyokat, ezek netaláni előnyeit, valamint azok fogyatkozásainak ismertetését, továbbá azon módok és törvényes intézkedésekre vonatkozó javaslatokat

is tárgyalja, melyekkel egy életerős és független bérleti osztály létesítése és a bérleti viszonyok törvényes rendezése elősegíthető lenne. A mű írója terjeszkedik ki hazánk bérleti viszonyai fejlődésének ismertetésére, a bérleti szerződések-nél ma fennálló azon jogi és gazdasági viszonyok, illetőleg szempontokra, melyek a bérleti osztály egészséges fejlődését akadályozzák. Terjeszkedik ki általánosságban, röviden hazánk különböző vidékein divó bérleti rendszerek kritikai ismertetésére, ép úgy az állami és alapítványi uradalmak bérleteinél divó föltételekre s jelölje ki azon helyes iránymódokat és törvényes intézkedéseket, melyeket ezen kérdések megoldásánál követni, illetve életbe léptetni kell. A pályadíj 1600 koronában állapítatik meg. Fölhivatnak a pályázni szándékozók, hogy a megírandó munka tervezetét, melyben meg legyen jelölve: a mű beosztása, a fejezetek tartalma s azon idő, mely alatt a pályázó a művet teljesen elkészítheti, 1894. évi február hó 1-ig a földmiveltügyi m. kir. miniszterhez a szerző nevét magában foglaló jelíges levélkével nyujtsák be. A benyújtott tervezeteket egy, a földmiveltügyi miniszter és az országos gazdasági egyesület kiküldöttéből álló bizottság fogja megvizsgálni s egyuttal meghatározni azt, hogy a mű megírásával melyik tervezet szerzője bizassék meg. A megbízott szerzőnek a tervezetek megírálása után 400 korona, a teljes munkát benyújtása után pedig 1200 korona fog kiadatni. A mű írói tulajdonjoga a szerzőé marad.

Mennyit várhatunk pénzben az idei selyemgubótermelésből? Ekérdésre az országos selyemtenyésztési fölügyelőség közleménye a következő feleletet ad. A selyem árának idei emelkedése folytán, a gubó beváltási ára kilónként 90 krról 1 frt 20 krra fog

emelkedni. Ez áregység szerint, dacára az idei kedvezőtlen termelési viszonyoknak, a beváltásra kerülő 900,000 kiló selyemgubóért 1 millió 80 ezer forint kerül forgalomba.

Gabona-árjegyzék.

Pécs szab. kir. városában 1893. évi auguszt. hó 5-én tartott piacnapról

Az árak metermázsánként számítottak.

Búza	őszi	7	6	80
	tavaszi			
	uj			
Közörszék	őszi	6	5	80
	uj			
Kösz	őszi	6	5	80
	uj			
Arpa	őszi	5	30	5
	tavaszi	6	40	6
	uj			
Zab	őszi			
	tavaszi	7		
	uj			
Répeze				
Hűkköny	széna			
Árkorica	őszi	5	60	5
	uj			
Árkorica	őszi	3	20	3
	uj			
Árkorica		2		

Kinnlát közép nagy (mintegy 170 gabona koscsi a piaczon.)

Lapkiadó: NAGY FERENCZ. Felelős szerkesztő: HAKSCH LAJOS.

H i r d e t é s e k :

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénasavtartalmu. — A bornak színét nem változtatja. — Természetes ízét kellemessé teszi,

a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer“ előnyös szolgálatot tesz.

Ujabban a homokos talajban termett savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendelem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.

Budapest, 1892. márczius hava. **Dr. Kélli Károly.**
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Ágnes-forrását kitűnő sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkívül hathatósan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstatahíttam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.

Budapest, 1892. november 17. **Dr. Glaser Marcel.**

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetlen kincset, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegeimnek ajánlani; a kórjavallat, melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.

Adja Isten, hogy a külföldi hasonczéla alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazánk ásványviz-forgalmából.

N.-Szalonta, 1892. október 20. **Dr. Deme Béla,**
járás és Bihar. t. b. főorvosa.

A kolera-megbetegedés ellen präservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerertárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos
Központ

Édeskuty L.

ca. és kir. és
szerb kir. udv.
ásványviz-
szállítónál.

BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

Idény május—október.

A cs. k. szab. deli vaspálya állomáshelye.

Daruvári ásványfürdő Szlavoniában.

Intéző fürdőorvos: **Dr. Degré Vilmos Bécsből.**

Bebizonyult gyógyhatás női betegségeknél, mint: magtalanság, sápkór, fehér-folyás, tisztulási zavarok, exsudat és hólyag fájdalomnál, továbbá köszvény, csúsz és idegbajok ellen.

Ujonnán berendezett

hidegvíz-gyógyintézet izzasztó-kabinokkal,

gräfenbergi mód szerinti bepólyázás. Villamos fürdők. Meleg és hideg zuhanyok. Massage svéd gyógy mód szerint. Inhalatio kamara stb. stb.

Daruvári fürdő a 830 méter magas szlavonai középhegység alján fekszik, pompás parkokkal és fedett sétahelyiségekkel. Csinos társalgóteremmel és zenekarral, olvasóteremmel, melyben minden jelentékeny hiriap stb. stb. található. A lakások és fürdők a jelen kor minden igényeinek megfelelőleg vannak berendezve. Árak jutányosak.

Felvilágosítást ad a fürdőigazgatóság Daruvári fürdőben.

Utánnommat nem díjaztatik.

Házak eladása.

**Pécsett, Mór-utca 6. és 8. számú
összetartozó**

házak,

melyekben egy 4 szobából és egy 3 szobából álló lakás van hozzátartozó mellék-helyiségekkel és csinos kert, jutányos árért szabad kézből eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal, Szigeti országút 14. sz.

Hirdetések

igen előnyös áron vétetnek fel
kiadóhivatalunkban.

TAIZS JÓZSEF

nyomtatvány-raktárában és írószer-keres-
kedésében kapható:

*Az ev. ref. lelkészi hivatalok részére a zsinat által ki-
bocsájtott mintának megfelelő*

**keresztelési, esketési és halálozási anyakönyvek
és a hozzá tartozó kivonatok.**

Baranyavármegye

**vásári szabályrendelete és a korcsmai zárórára
vonatkozó szabályrendelet.**

**Kivonat a közs. képviselő testületnek a közutak
megállapítása tárgyában tartott ülés jegyzőkönyvéből stb.**

*Továbbá a világhírű Leonhardi-féle anthracen, fekete okmány,
gallus, piros, kék és zöldszinű stb. tinták. Kitűnő és olcsó pe-
csétviaszok, ostyák, író és levélpapírok, írotollak, tinta- és porzó-
tartók stb. stb.*

nagy választékban és olcsó árakon.